

MARY NORTON

Omuleții sub cerul liber

Traducere din limba engleză de
Mirella Acseste

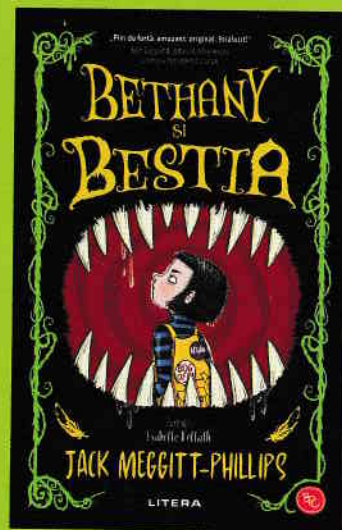
LITERA
București

CUPRINS

Capitolul unu	7
Capitolul doi	17
Capitolul trei	28
Capitolul patru	49
Capitolul cinci	52
Capitolul șase	76
Capitolul șapte	86
Capitolul opt	105
Capitolul nouă	114
Capitolul zece	131
Capitolul unsprezece	146
Capitolul doisprezece	155
Capitolul treisprezece	168
Capitolul paisprezece	181
Capitolul cincisprezece	187
Capitolul șaisprezece	201
Capitolul șaptesprezece	213
Capitolul optsprezece	225
Capitolul nouăsprezece	243
Capitolul douăzeci	253

BIBLIOTECA PENTRU COPII

CAPITOLUL UNU

„Ceea ce a fost poate să mai fie.“

Prima eclipsă de lună consemnată, 721 î.H.

*(Din Jurnalul și Cartea de proverbe
a lui Arrietty, 19 martie)*

Kate a fost cea care, la mult timp după ce a devenit adultă, a dus la bun sfârșit povestea prumutătorilor. A pus-o pe toată pe hârtie, mulți ani mai târziu, pentru cei patru copii ai săi, și a compilat-o la fel cum compilezi o istorie de caz sau un roman biografic, din tot soiul de detalii: lucruri pe care și le-a amintit, lucruri care i-au fost spuse, precum și două sau trei lucruri pe care – e mai bine s-o recunoaștem – pur și simplu le-a ghicit. Cea mai remarcabilă mărturie a fost un carnetel victorian miniatural, cu marginile aurite, descoperit de Kate în căsuța unui paznic de vânătoare de pe domeniul

Studdington, aflat lângă Leighton Buzzard, în Bedfordshire.

Bătrânul Tom Goodenough, paznicul de vânătoare, nu voise niciodată ca povestea să fie așternută pe hârtie, dar, cum se prăpădise de mulți ani, iar copiii lui Kate erau perfect în viață, ea s-a gândit probabil că, oriunde s-ar fi aflat (și, cu un nume ca Goodenough¹, nu putea să se afle decât în Rai), el ar fi depășit prejudecata asta și poate, după atâta vreme, ar fi iertat-o deja și ar fi înțeles. Oricum, chibzuind un timp, Kate a decis să-și asume riscul.

Când Kate fusese ea însăși copil și stătea cu părinții ei la Londra, în casa lor locuia și o doamnă în vârstă (cred că era un soi de rudă): numele ei era doamna May. Și doamna May, în acele lungi seri de iarnă, când, lângă foc, o învăța pe Kate să croșeteze, fusese cea care-i vorbise pentru prima dată despre prumutători.

La vremea aceea, Kate nu se îndoise deloc de existența lor – o rasă de ființe minuscule, întru totul asemănătoare cu oamenii, care își duceau

¹ Numele înseamnă, în engleză, „suficient de bun“ (n.tr.)

viața secretă sub podeaua și după lambriurile din unele case vechi și tăcute. Abia mai târziu începuse ea să-și pună unele întrebări (și descoperise foarte curând cât de tare se înșela: aveau să se petreacă – dac-ar fi știut! – întâmplări mai neașteptate și mai neobișnuite decât ar fi putut visa orice doamnă May).

Povestea originală avusese un oarecare iz de zvon: doamna May recunoscuse – de fapt, chiar se străduise întru câtva s-o convingă pe Kate – că ea, doamna May, nu văzuse de fapt niciodată cu ochii săi un prumutător; orice cunoștințe despre asemenea fapte le căpătase indirect de la frațele ei mai mic, dar care, recunoscuse ea, era un băiețel nu numai cu o imaginație bogată, ci și bine cunoscut pentru obiceiul lui de a tachina. Așadar, decisese Kate, gândindu-se la asta după aceea, puteai s-o accepți ca atare sau s-o respingi.

Și adevărul e că, în anul care urmasă, ea fusese mai degrabă tentată s-o ignore: povestea prumutătorilor fusese împinsă într-un colțisor al minții lui Kate, alături de alte fantezii copilărești. În cursul aceluși an își schimbase școala, își făcuse prieteni noi, primise un câine, învățase să

patineze și să meargă pe bicicletă. Și în mintea ei nu exista niciun gând despre prumutători (și nici nu remarcă nota de încântare din vocea de obicei calmă a doamnei May) când, într-o dimineață de la începutul primăverii, la micul dejun, doamna May îi întinse peste masă o scrisoare, zicând:

– Cred că asta o să te intereseze, Kate.

Scrisoarea n-o interesă niciun pic pe Kate (la vremea aceea, avea cam unsprezece ani): o citi de două ori, cu o oarecare nedumerire, dar nu înțelese nimic din ea. Era scrisă de un avocat de la o firmă numită Jobson, Thring, Beguid și Beguid. Nu numai că era plină de cuvinte lungi ca „beneficiar“ și „moștenire inalienabilă“, dar chiar și cuvintele de dimensiuni medii erau aranjate într-un fel în care, pentru Kate, nu aveau absolut nicio noimă. (De pildă, ce putea însemna „proprietate vacantă“? Oricât de mult te-ai fi gândit la asta, nu putea descrie decât o situație în mod vădit imposibilă.) Conținea o mulțime de nume – Studdington, Goodenough, Amberforce, Pocklington – și o categorie întregă de oameni care își scriau numele „Decedat“ cu „d“ mic.

– Mulțumesc foarte mult, spuse Kate politicoasă, dând înapoi scrisoarea.

– M-am gândit, replică doamna May (și obrajii ei, observă Kate, păreau ușor îmbujorați, parcă de timiditate), că poate ți-ar face plăcere să mergi acolo cu mine.

– Să merg acolo unde? întrebă Kate cât putu de vag.

– Draga mea Kate, exclamă doamna May, de ce ți-aș mai fi arătat scrisoarea? La Leighton Buzzard, evident.

Leighton Buzzard? Mulți ani mai târziu, când Kate avea să descrie copiilor ei această scenă, avea să le spună cum, la aceste cuvinte, inima începuse să-i bată mai puternic cu mult înainte ca mintea ei să le înțeleagă sensul. Leighton Buzzard... cunoștea numele, bineînțeles: numele unui orașel englezesc... undeva prin Bedfordshire, nu?

– Unde era casa mătușii Sophy, spuse doamna May, ajutând-o. Unde spunea fratele meu că i-a văzut pe prumutători. Și, înainte să apuce Kate să-și recapete suflul, doamna May continuă, cu o voce practică: Am primit moștenire o căsuță,

parte din domeniul Studdington, și – obrazii ei căpătară o nuanță mai aprinsă, ca și cum ce urma să spună acum ar fi putut părea cam greu de crezut – trei sute cincizeci și cinci de lire. Îndeajuns, adăugă ea cu o mirare încântată, ca s-o repar.

Kate rămase tăcută. Se uita lung la doamna May, cu mâinile încleștate și lipite de piept, ca și cum ar fi vrut să-și domolească bătăile inimii.

– Am putea vedea casa? spuse ea în cele din urmă, cu un soi de răgușeală în voce.

– Bineînțeles, de-asta ne și ducem.

– Vorbeam de casa cea mare, casa mătușii Sophy.

– A, casa aceea? Conacul Firbank, așa i se zicea. Doamna May părea puțin surprinsă. Nu știi. Am putea întreba, probabil; depinde, bineînțeles, de cine locuiește acolo acum.

– Vreau să spun, continuă Kate, ținându-și nerăbdarea în frâu, chiar dacă n-am putea intra în casă, ați putea să-mi arătați grătarul și dâmbul lui Arrietty; și, chiar dacă ar deschide ușa de la intrare doar de-o palmă, ați putea să-mi arătați unde stătea ceasul. Ați putea doar să îndreptați

degetul într-acolo, repede... Și, cum doamna May părea să șovăie, Kate adăugă brusc, cu o notă de durere în glas: Chiar credeți în ei, nu-i așa? Sau a fost – și aici vocea ei tremură – doar o poveste?

– Și ce dacă ar fi fost doar o poveste, răspunse doamna May repede, atâta timp cât e o poveste bună? Lasă-te cuprinsă de emoție, copilă, și nu lua lucrurile cuvânt cu cuvânt! Căci tot ce n-am trăit noi înșine sună ca o poveste. Iar ceea ce putem face în privința acestor lucruri – aici doamna May ezită și zâmbi când văzu expresia lui Kate – este să ne păstrăm mintea deschisă și să încercăm să cernem dovezile.

Să cernem dovezile? Kate își dădu seama, calmându-se puțin, că existau destule: înainte chiar ca doamna May să vorbească despre asemenea creaturi, Kate le bănuise existența. Cum putea altfel să descrie dispariția regulată, dar inexplicabilă, a anumitor obiecte mărunte din casă?

Nu numai ace de siguranță și de cusut, creioane, sugativă, cutii de chibrituri și alte lucruri de genul acesta, dar Kate observase, chiar și în scurta ei viață, că, dacă nu deschideai o vreme

un sertar, nu-l mai găseai așa cum îl lăsaseși: întotdeauna lipsea ceva de acolo – cea mai bună batistă, singurul ac de țesut pe care îl aveai, inimioara de carneol, bănuțul norocos de șase penny... „Dar eu *știi* că l-am pus în sertarul ăsta!“ – de câte ori nu rostise aceste cuvinte și de câte ori nu le auzise rostite de altcineva? Cât despre poduri...! „Sunt absolut sigură“, se plânse mama ei doar săptămâna trecută, așezată în genunchi în fața unui cufăr în care căuta în zadar o pereche de cataramă pentru pantofi, „că le-am pus în cutia asta, cu evantaiul din pene de struț. Erau înfășurate într-o bucățică de căptușeală neagră și le-am strecurat chiar aici, sub mâner...“ La fel era și cu mesele de scris, coșurile cu lucrul de mână, cutiile cu nasturi. Nu mai găseai niciodată la fel de mult ceai a doua zi cât văzuseși în cutie cu o seară în urmă. Nici orez sau cuburi de zahăr. Da, își spuse Kate hotărâtă, dovezile erau din plin, dacă știai să le cerni.

– Bănuiesc, remarcă ea gânditoare, că unele case sunt mai predispuse să-i aibă decât altele.

– Unele case, a replicat doamna May, nu-i au deloc. Și, după spusele fratelui meu, continuă

ea, casele ordonate, în mod ciudat, îi atrag cel mai mult. Prumutătorii, povestea el, sunt făpturi neliniștite; trebuie să știe unde sunt ținute diverse lucruri și ce face fiecare fiță umană din casă la orice oră din zi. Și, tot în mod ciudat, în casele dezordonate, zgomotoase, prost îngrijite, poți să-ți lași lucrurile aruncate peste tot fără teamă că dispar – din cauza prumutătorilor, adică.

Și doamna May râse scurt.

– Prumutătorii ar putea să trăiască sub cerul liber? întrebă dintr-odată Kate.

– Nu le-ar fi ușor, nu, răspunse doamna May. Au nevoie de fițele umane; trăiesc cu aceleași lucruri cu care trăiesc și oamenii.

– Mă gândeam, continuă Kate, la Pod și Homily și la micuța Arrietty. Adică, atunci când au fost afumați ca să iasă de sub podea, cum credeți că s-au descurcat?

– Și eu mă întreb adeseori, răspunse doamna May.

– Credeți, întrebă Kate, că Arrietty a devenit ultimul prumutător în viață? Așa cum a zis frațele dumneavoastră că o să fie?

– Da, chiar a zis asta, nu? Ultima din rasa ei. Sincer, sper că nu. A fost urât din partea lui, adăugă doamna May gânditoare.

– Mă întreb, totuși, cum au traversat câmpurile alea. Credeți că au găsit în cele din urmă vizuina bursucului?

– N-vem de unde ști. Ți-am spus despre întâmplarea cu fața de pernă... când am dus acolo toată mobila din căsuța păpușilor într-o față de pernă?

– Și ați simțit miros de mâncare gătită? Dar asta nu înseamnă că familia noastră a ajuns acolo... Pod, Homily și Arrietty. Și verii lor locuiau în vizuina bursucului, nu? Familia Hendreary. Poate că ei găteau.

– Bineînțeles, poate că ei, se arată doamna May de acord.

Kate rămase tăcută o vreme, pierdută în gânduri; apoi, deodată, fața i se luminează și ea se răsuca în scaun.

– Dacă mergem cu adevărat, strigă ea (și ochii i se luminează de uimire, ca și cum avusese o viziune minunată), unde o să stăm? La un HAN?

CAPITOLUL DOI

„Cine nu stăruiește nu izbutește.“

Atacul asupra Reședinței britanice din Manipur, 1891

(Din Jurnalul și Cartea de proverbe a lui Arrietty,
24 martie)

Dar în realitate nimic nu iese așa cum te-ai gândit; „hanul“ a fost un exemplu grăitor – și la fel a fost, din păcate, și casa mătușii Sophy. Niciuna din cele două nu era deloc, pentru Kate, așa cum ar fi trebuit să fie.

Un han era, evident, un loc unde mergeai noaptea (nu la ora trei după-amiaza), de preferat într-o noapte ploioasă și cu vânt, dacă se putea; și, bineînțeles, trebuia să fie situat într-un ținut mlăștinos („sumbru“, știa Kate, era adjectivul potrivit aici). Și ar trebui să existe ajutoare de bucătar; hanul ar trebui să fie gras, cu un șorț mototolit tras peste burtă și pătat de sos; și un străin înalt și brunet – cel care nu vorbește cu nimeni – ar trebui